

Henvendelse til Dassos vedr. sag om takstafregning og proces i forbindelse med lukning af kommunale botilbud

Denne henvendelse sker på baggrund af en konkret sag, hvor to handlekommuner pålægges en uforholdsmæssig stor takstforhøjelse. Takstforhøjelsen sker på baggrund af lokale beslutninger og drift, der ikke er bæredygtig, i pågældende kommune.

Med eksemplet ønskes en drøftelse af, hvordan den nuværende rammeaftale og styringsaftale kan justeres i forhold til at sikre konstruktive samarbejdsflader mellem kommunerne.

Eksemplet fremhæves ligeledes for at vise, hvordan de to handlekommuner har manglet styringsredskaber til at kunne sætte deres aftryk på sagens udvikling.

Kort opids af den konkrete sag:

Herning Kommune driver et botilbud med plads til 4 borgere i almenboliger. Herning Byråd besluttede i 2017 at lukke tilbuddet i takt med at botilbuddets borgere ville fraflytte/afgå ved døden. Beboersammensætningen i tilbuddet bestod på daværende tidspunkt af 2 borgere fra Herning Kommune, 1 borger fra Ikast-Brande Kommune samt 1 borger fra Holstebro Kommune.

I 2019 blev tilbuddet reduceret til kun 3 pladser, da en af beboerne fra Herning Kommune havde forladt tilbuddet. Bemanningen i tilbuddet forblev uændret efter reduktionen i antallet af pladser, da Herning Kommune gjorde gældende, at tilbuddet mønstrede en minimumsbemanning i forhold til dets størrelse og døgndækning. Natdækning blev varetaget af plejecentret, der ligger på samme matrikel. Reduktionen i pladsantallet medførte en takststigning på 42,5 %. Holstebro og Ikast-Brande Kommune blev ikke hørt, blot orienteret.

Fra maj 2021 var to ud af tre pladser belagt. Beboersammensætningen bestod i perioden af 1 borger fra Ikast-Brande Kommune samt 1 borger fra Holstebro Kommune. Tilbuddet reducerede herefter antallet af pladser fra tre til to som led i udfasningen af tilbuddet. Pladsreduktionen medførte en takststigning fra 2.017 kr. pr. døgn i 2021 til 3.080 kr. pr. døgn i 2022, svarende til en stigning på 53 %. Bemanningen i tilbuddet fortsatte uændret med henvisning til samme begrundelse som sidst. I praksis betyder det, at de to køberkommuner nu betaler det dobbelt af, hvad der blev betalt ved indflytningen. Der er kun en takst på tilbuddet og ingen muligheder for forhandling.

Jf. rammeaftalen og styringsaftalen er takstfastsættelsen sket i overensstemmelse med takstbestemmelserne. *"Driftsherren skal have incitament til at sikre en løbende økonomisk effektiv drift, herunder at der sker den nødvendige tilpasning af kapaciteten. Den løbende tilpasning er afgørende for at undgå tomme pladser og for at minimere risikoen for underskud. Tilpasningen sker ved, at driftsherren kan foretage midlertidige kapacitetsændringer i tilbuddene".*

Det har været usikkerhed omkring, hvorvidt et tilbud kan opsiges at levere hjælpen til en borger og om borgers kommune efter opsigelsen kan flytte borger med magtanvendelsesreglerne. Med principafgørelse 47-22 har kommunerne fået understreget, at der er mulighed for, at et botilbud kan opsiges levering af hjælpen, samt at det er muligt for kommunerne at flytte borger med hjemmel i magtanvendelsesreglerne, selvom der er tale om en bolig efter almenlejelovens regler.

Der er ikke tale om en praksisændring med 47-22. Principafgørelse 47-22 understreger blot gældende lov og praksis.

Ikast-Brande Kommune og Holstebro Kommune har i for mange år måtte acceptere en for høj takst, da vi som handlekommune har været låst fast i at have borgere boende med en ekstraordinær høj takst.

Drøftelse

I regi af Dassos er der indgået aftale om sikring af økonomisk forsvarlig drift i form af f.eks. nedlæggelse af pladser/tilbud, hvis tilbuddet ikke kan drives rentabelt. Konsekvensen er, hvis dette ikke sker, at handlekommunerne ikke kan gøre andet end at sende flere penge.

Der ønskes derfor en drøftelse af, om styringsaftalen kan strammes op ift. sådanne uhensigtsmæssige eksempler. Eksempelvis kan styringsaftalen indeholde følgende elementer:

- at parterne forpligtes til at involvere hinanden så tidligt som muligt i processen (se eksempel fra Region Syddanmark herunder).
- at man som sælgerkommune er forpligtet til at handle rettidigt og på den mest økonomisk hensigtsmæssige måde (se eksempel fra Region Syddanmark herunder)
- at der, i forbindelse med en lukning, sker en fordeling af udgifterne mellem betalingskommunerne to år forud for det år, hvor beslutningen om lukning af tilbuddet træffes (se eksempel fra Region Syddanmark herunder).

Eksempler fra Regions Syddanmarks styringsaftale 2023-2024:

"Hvis der opstår behov for at lukke et tilbud, påhviler det driftsherren at udvise rettidigt omhu og tidligst muligt informere handlekommuner og betalingskommuner om mulig lukning af tilbud".

"Driftsherre er forpligtet til at afvikle tilbuddet på den økonomisk mest hensigtsmæssige måde for betalingskommunerne"

"Efterreguleringen ved lukningen af tilbud sker ved en forholdsmæssig fordeling mellem betalingskommunerne efter deres andel af den samlede omsætning i to regnskabsår forud for det år, hvori beslutning om lukning af tilbud træffes. På denne måde sikres det, at kommuner i videst muligt omfang kan fortsætte deres visitation til tilbuddet længst muligt uden at kommunen dermed risikerer en øget udgift, i form af en efterregulering, såfremt der er et underskud ved lukningen. Der er således ikke et økonomisk incitament til at omvisitere borgere, der er på et tilbud, der er besluttet lukket. Formålet er at begrænse nedlukningsomkostningerne og at skabe de bedste betingelser for en kontrolleret nedlukning.

I efterreguleringen indregnes driftsudgifter og indtægter ved salg af inventar mv., som er afskrevet. Værdien af bygninger, grunde samt inventar, der ikke er afskrevet, indgår ikke i opgørelsen, mens forrentning og afskrivning kan indregnes i forhold til det antal måneder, tilbuddet har været i drift i det sidste år".

Til orientering har Herning Kommune pr. 30. marts 2023 valgt at lukke ovenstående botilbud med virkning fra den 1. juli 2023. Processen med at lukke tilbuddet har blot taget en måned efter kraftige opfordringer fra handlekommunerne. Dette står i kontrast til den langsomme sagsbehandling, som de to handlekommuner har oplevet i forsøget på at lukke sagen de seneste år, hvor handlekommunerne er blevet pålagt en uforholdsmæssig høj takstforøgelse.

Da boligerne er almene boliger, kan borgerne fortsat vælge at blive boende selvom bofællesskabet nedlægges. I det tilfælde vil det nu være handlekommunen, der er ansvarlig for, at der bevilges og leveres den nødvendige hjælp til borgeren. Da borgerne bor i egen bolig i ekstern kommune og har behov for et omfang af støtte, der svarer til det, der ville blive leveret i et botilbud, vil dette også blive en meget dyr løsning for handlekommunerne.

Yelva Bjørnholdt Jensen
Direktør, Social og Sundhed
Holstebro Kommune